

УДК 351.75(492)

А. М. Коптєв, ад'юнкт кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРВІСНИХ ЦЕНТРІВ МВС УКРАЇНИ

Розглянуто провове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України. На підставі проведеного аналізу зроблено відповідні висновки і надано пропозиції.

Ключові слова: *сервісний центр МВС України; послуги; безпека дорожнього руху.*

In the article some aspects of reforming the provision of administrative services by the Ministry of Internal Affairs, facilitating the receipt of these services by citizens, and preventing corruption in this area are considered, in particular, amendments to the main legal acts regulating the provision of administrative services in matters within the competence of the Ministry of Internal Affairs and creation of service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

The powers and functions of service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine are analyzed, directions of activity of this structural subdivision of the Ministry of Internal Affairs are outlined. The normative-legal acts regulating the activity of service centers are considered, their deficiencies are identified and directions of their improvement are proposed.

Key words: *service center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine; services; road safety.*

Постановка проблеми. Одним із важливих напрямів реформування МВС є забезпечення надання якісних адміністративних послуг. На сучасному етапі розбудови нашої країни виникла нагальна потреба в покращанні якості, підвищенні оперативності й об'єктивності надання адміністративних послуг, що надаються Міністерством внутрішніх справ, полегшенні отримання цих послуг громадянами, запобіганні проявам корупції у цій сфері.

Водночас слід зазначити, що існують недоліки законодавчого забезпечення не тільки діяльності сервісних центрів МВС України, але й надання послуг Міністерством внутрішніх справ з питань, що входять до їх компетенції, зокрема у сфері безпеки дорожнього руху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання публічних послуг у різні історичні періоди привертала увагу представників різних наук – соціології, філософії, політології і, безперечно, правової науки. Різні аспекти публічних послуг до-

© А. М. Коптєв, 2017

сліджували В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Н. О. Армаш, К. К. Афанасьєв, Ю. П. Битяк, В. Т. Білоус, В. М. Бевзенко, Т. О. Буренко, О. М. Буханевич, Н. В. Васильєва, М. Ю. Віхляєв, Д. О. Власенко, В. М. Гарашук, І. П. Голосніченко, Н. Л. Губерська, Е. Ф. Демський, П. В. Діхтієвський, В. С. Долечек, І. В. Дроздова, С. Б. Жарая, Т. Є. Кагановська, Р. А. Калюжний, Є. О. Легеза та ін. Водночас діяльності сервісних центрів МВС України приділено мало уваги у зв'язку з незначним терміном їх існування. Враховуючи зазначене, вважаємо за потрібне розглянути у цій статті правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України.

Мета статті – розглянути правове й організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України, виокремити проблемні питання у цій сфері та надати пропозиції щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Головний сервісний центр МВС та його регіональні підрозділи почали діяти з 2015 р., а саме 28.10.2015 р., коли Постановою Кабінету Міністрів України № 889 було прийнято рішення про їх утворення [1]. При цьому ліквідовано всі 228 міжрайонні реєстраційно-екзаменаційні відділи (МРЕВ), які вважались одними з найкорумпованіших державних органів, та на зміну їм створено нові сервісні центри МВС, завданням яких є надання простих і зрозумілих послуг з реєстрації транспортних засобів, видачі посвідчень водія, різних довідок тощо.

Для забезпечення функціонування сервісних центрів МВС було прийнято важливі правові акти. Власне, юридичне утворення Головного сервісного центру та територіальних сервісних центрів відбулося прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 889 “Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ” [1]. Цим нормативно-правовим актом утворено як юридичні особи публічного права Головний сервісний центр МВС, як міжрегіональний територіальний орган з надання сервісних послуг МВС, а також 26 регіональних сервісних центрів, основні функції, права та організація забезпечення яких визначені в Положенні про територіальні сервісні центри МВС [2]. Також внесено зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 07.09.1998 р. № 1388 “Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку, зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів” [3] щодо зміни суб'єкта надання послуг у цій сфері тощо.

Нині в Україні налічується 150 сервісних центрів МВС [4]. Усі сервісні центри МВС підключені до сучасної оргтехніки та функціонують за системою електронної черги [5]. До основних послуг, які на сьогодні надають сервісні центри МВС, слід зарахувати реєстрацію та перереєстрацію транспортних засобів, видачу й обмін посвідчень водія, видачу довідок про відсутність судимості, зберігання та видачу номерних знаків, акредитацію навчальних закладів з підготовки водіїв транспортних засобів, видачу витягів з Єдиного державного реєстру МВС та інші, які передбачені Положенням про територіальні сервісні центри МВС [2]. За 11 місяців 2017 р. проведено 1 287 836 реєстраційних операцій, видано 352 840 посвідчень

водія вперше, видано 101 375 посвідчень водія після втрати чи викрадення, замієно 341 172 посвідчень водія (в тому числі з відкриттям категорії). В Єдиний державний реєстр МВС занесено понад 500 тис. запитів [5].

Усе ж головною новелою діяльності нового структурного підрозділу МВС є не кількість функцій, які він виконує, а якість надання адміністративних послуг. Основний принцип, за яким відбувається діяльність сервісних центрів МВС, – це формування довіри до державних органів шляхом надання зручних і доступних адміністративних послуг. Така концепція діє на всій території України, адже всі сервісні центри МВС об'єднані, насамперед професійно, мають прозорі офіси, всі послуги надаються від 30 хвилин до 3 годин. Зручність і комфорт також забезпечуються наявністю в кожному центрі електронної черги, інформації та системи відгуків, онлайн-спостереження за роботою центру через сайт Головного сервісного центру [5], дитячих куточків, банківських відділень і терміналів для швидкої оплати послуг, можливістю проконсультуватись та отримати послугу онлайн тощо.

Серед основних нововведень у послугах, що надає сервісний центр МВС, слід виокремити такі:

1) розпочали видавати довідки про несудимість, які тепер можна отримати у зручному за місцем розташування сервісному центрі МВС. Так, з 1 лютого 2017 р. надання довідки про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості чи обмежень, передбачених кримінальним процесуальним законодавством України, здійснюється територіальними сервісними центрами МВС і Департаментом інформаційних технологій МВС. Із 22 вересня 2017 р. Довідка про відсутність судимості також надається онлайн;

2) сервісні центри МВС вперше в Україні розпочнуть видавати міжнародне посвідчення водія. Міжнародне посвідчення водія – це нова послуга сервісних центрів МВС, яка ніколи раніше не була доступна в МРЕВ. Отримати міжнародне посвідчення водія можна лише за наявності національного посвідчення водія, при цьому національне посвідчення не вилучається. За міжнародними нормами воно виглядає як невеличка картонна книжечка. Завдяки йому розширюється перелік країн, де громадяни зможуть користуватися транспортними засобами, а також посвідчення має важливе значення для громадян, що тривалий час перебувають за кордоном [6];

3) запроваджено онлайн-сервіс перевірки документів для подорожі за кордон на авто;

4) запроваджено нові тести зі знань ПДР для отримання посвідчення водія, при цьому є безкоштовна можливість пройти онлайн-тренажер із перевірки знань правил дорожнього руху;

5) запроваджено фотофіксацію під час здійснення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів. Це вимога постанов Кабінету Міністрів України від 30 січня 2012 р. № 137 [7] та від 31 травня 2012 р. № 512 [6], до яких внесено зміни Постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 141 [8] та запроваджено фотофіксацію проведення обов'язкового технічного контролю транспортного засобу, а також затверджено оновлений бланк протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу. Зазначеними змінами також збільшується обсяг інформації про результати проведення обов'язкового технічного контролю транспортного засобу, яка передається суб'єктами здійснення обов'язкового тех-

нічного контролю транспортних засобів до Єдиного державного реєстру МВС (НАІС ОТК), а саме додатково передаватиметься інформація про:

- показник одометра;
- вантажність (для транспортних засобів категорії N, O), тонн;
- автомобіль експлуатується як таксі: так/ні;
- транспортний засіб (категорії N, O) використовується для перевезення небезпечних вантажів: так/ні;
- дані з гальмового стенда про перевірку характеристик гальмових систем транспортного засобу;
- три фотографії: 1) під час зовнішнього огляду транспортного засобу; 2) під час перевірки фар; 3) під час перевірки гальмової системи методом стендових випробувань із фіксацією загального вигляду транспортного засобу та номерного знака;

б) запроваджено практику видачі першого посвідчення водія, строком на 2 роки з правом обміну на постійне, якщо протягом двох років з дня його видачі не було 3 і більше адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху. Таке нововведення важливе для підвищення відповідальності серед водіїв-початківців.

Сервісні центри МВС продовжують удосконалювати свою діяльність і покращувати якість надання адміністративних послуг. Так, в майбутньому планується запровадити персональний кабінет водія, де він зможе дізнатись про послуги, отримані в сервісному центрі МВС, відкриті категорії на право керування транспортним засобом, чи існують якісь обмеження щодо транспортних засобів, інформацію про порушення правил дорожнього руху та наявність непогашених штрафів. Також планується розширити можливість надання послуг у режимі онлайн, наприклад замовлення індивідуальних номерних знаків, реєстрації на отримання послуг у сервісному центрі МВС, запис на складання іспитів тощо.

Водночас слід зазначити, що не вистачає нормативного акта, який регулював би цю сферу суспільних відносин. Проект Закону України від 06.04.2015 р. № 2567 “Про сервісні послуги та сервісні центри МВС” прийнято лише в першому читанні. Прийняття цього Закону сприяло б визначенню правових засад реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг Міністерством внутрішніх справ України.

Однак зміст власне проекту зазначеного Закону потребує доопрацювання. Зокрема, незрозумілим є правовий статус “центрів надання сервісних послуг МВС”, адже визначено лише цивільну складову їхнього статусу (“юридична особа публічного права”). У проекті Закону Міністерство внутрішніх справ пропонує серед своїх послуг експертизу автомобілів та інші різні експертизи авто, які було скасовано упродовж останнього часу, та інші [9].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, вважаємо, що загалом модель концепції адміністративних послуг, що надається Міністерством внутрішніх справ, зокрема реєстраційних послуг і послуг дозвільної системи на рівні одного суб’єкта у формі юридичної особи публічного права, має право на існування. Але функціонування таких центрів потребує належного законодавчого забезпечення. Зокрема, виникає нагальна потреба в прийнятті Закону України “Про сервісні послуги та сервісні центри МВС”, приве-

дення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність, відповідно до Закону України “Про адміністративні послуги”.

При цьому можна виділити такі напрями подальшого дослідження в цій сфері: 1) встановлення адміністративно-правового статусу сервісних центрів МВС; 2) надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС у сфері безпеки дорожнього руху; 3) надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС у сфері дозвільної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 899. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-2015-%D0%BF>

2. Про затвердження Положення про територіальний сервісний центр МВС [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 29.12.2015 р. № 1646. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0156-16>

3. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку, зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.1998 р. № 1388. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-%D0%BF>

4. Головний сервісний центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hsc.gov.ua/pro-gsc/about>

5. “До літа наступного року всі МРЕВ буде ліквідовано і повністю замінено центрами нового зразка”, – Аваков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ua.censor.net.ua/n413103>

6. Сервісні центри МВС вперше в Україні розпочнуть видавати міжнародне посвідчення водія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hsc.gov.ua/2017/02/09/servisni-tsentri-mvs-vpershe-v-ukrayini-rozpochnut-vidavati-mizhnarodne-posvidchennya-vodiya>

7. Про затвердження Порядку проведення обов’язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2012, № 137. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/137-2012-%D0%BF>

8. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 30 січня 2012 року № 137 і від 31 травня 2012 року № 512 [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 р. № 141. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/141-2017-%D0%BF>

9. Про сервісні послуги та сервісні центри МВС [Електронний ресурс] : Висновки комітету законодавчого забезпечення Верховної ради від 01.07.2015 р. щодо проекту Закону України. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2567&skl=9